

According to Mr C. Ba is the Slender-billed Curlew was sporadically shot on the Island of Wieringen in former times, when Curlews and Whimbrels were still allowed to be killed in the Netherlands, mostly for food. (They were a "dainty dish" according to local gastronomes.)

Mr Ba is gave me a sight-account of another Slender-billed Curlew, seen by him in August 1946 in the Wieringermeerpolder, which certainly seems trustworthy. The other 8 Netherlands records of *Numenius tenuirostris* are listed in Table 1 on page 115, which shows that 5 or 6 were taken in the neighbourhood of the "Waddenzee", the tidal sea between the Friesian Islands and the mainland.

The British, German and Belgian records are arranged in Tables 2, 3, and 4, on page 115 and 116. These also show that there is a more or less marked tendency in the Slender-billed Curlew to resort to coastal areas. Moreover they show that *Numenius tenuirostris* has not been recorded in Western Europe since 1925.

The Slender-billed Curlews are chiefly Western Asiatic and East-Russian breeding birds, which seldom stray to Western Europe. They seem to winter mainly in the Mediterranean area.

The deviation in the normal SW migration route might have been influenced by the constant Eastern winds that were prevailing in the abnormal winter of 1946—1947.

It seems very well possible that *Numenius tenuirostris* passes unnoticed on the mudflats sometimes. So a careful examination of Curlews and Whimbrels whenever the opportunity presents itself, is certainly commendable. It is the writer's conviction that at least adult Slender-billed Curlews can be positively identified in the field under favourable conditions of light and distance. The photograph on page 114 shows the three Netherlands species of *Numenius*.

Hoorn, 3 October 1948.

Ornithologie van Nederland

1947, 2e en 1948, 1e mededeling

(met 1 tekstfiguur)

door

Dr C. G. B. TEN KATE.

Corvus cornix L. — Bonte kraai.

1947: Wederom een broedgeval in de Muy, Texel; op 25 Mei waren er 4 jongen, die volgens een der bewakers verongelukten (J. E. Sluifers). [Voor 1946, zie *Limosa*, 19, p. 119 (t. K.)]

Nucifraga caryocatactes (L.) — Notenkraai.

[1945: 3 Mei, 2 ex. op een stuk braakliggend land onder Loosduinen; waargenomen op 20 m afstand (G. D. Engelen, med. M. J. Tekke)]. [In De Ned. Vogels wordt geen enkele Mei-waarneming en slechts één positieve Juni-vondst genoemd (♀, 3 Juni 1918, Borculo; coll. Rijksmuseum); sindsdien zijn geen zomerwaarnemingen vermeld (t. K.)]

Garrulus glandarius (L.) — Vlaamse gaai.

1947: 16 t/m 18 Sept., zeer sterke trek bij Vianen; ook op 25 Sept. zeer veel ex. aldaar (K. Waldeck). 18 Oct., nog duidelijke trek boven Den Haag (idem).

Oriolus oriolus (L.) — Wielewaai.

1948: Voor het eerst na 1945 weer een broedgeval in het Bijenpark, Sloterweg, Amsterdam (J. E. Sluifers).

Coccothraustes coccothraustes (L.) — Appelvink.

1947: 28 Maart, ♂, vuurtorenslachtoffer, Schiermonnikoog (coll. Fries. Nat. hist. Mus.; Vanellus, 1, no. 2, p. 7). 30 Mei, 1 ex. in de „Dennen”, Texel (E. R. Parrinder, med. J. E. Sluiters).

Carduelis carduelis (L.) — Putter.

1947 Van 6 Jan.—13 Maart (3 dagen voor de weeromslag), een groepje overwinterend in het Arboretum te Wageningen; de laatste 2 dagen was het aantal, dat varieerde tussen 2 en 7, gestegen tot 17 (Lev. Nat., 50, p. 12 en 59). [Zie ook Limosa, 20, p. 232 (t. K.)].

1948: Vrij algemene broedvogel langs de duinvoet bij Haarlem waar de soort 5 jaar geleden nog zeldzaam was; broedt nu reeds in villatuinen (G. Bos en J. P. Strijbos).

Carduelis spinus (L.) — Sijtsje.

1948: Broedgeval op „De Hoge Veluwe”: nadat nog op 21 Mei en 10 Juni een ♀ was waargenomen, werden op 16, 28 en 30 Juli ad. en juv. ex. aangetroffen bij een drinkkolkje aan „De Pampel” aldaar; waarneming op maximaal 1 m afstand vanuit een cabine (A. B. Wigman).

Serinus canarius germanicus Laubm. — Europese kanarie.

1947: 6 broedgevallen te Balk Fr., waar de soort in 1941 voor het eerst werd gezien (Vanellus, 1, no. 2, p. 7). Vermoedelijk weer 2 broedgevallen in Valkenburg, L. (Avit., 3e Aanv., p. 49).

1948: Over afname van de soort te Maastricht zijn de meningen verdeeld (zie Nat. Hist. Maandbl., 37, p. 48—49; t. K.).

Pyrrhula pyrrhula (L.) — Goudvink.

1948: De reeds voor 1947 gemelde toename (zie Limosa 20, p. 232; t. K.) blijft voortgaan op „De Hoge Veluwe”; vooral aan de drinkplaatsen verschijnt de soort geregeld. Daar werd ze uit een cabine vrijwel bij elk bezoek in lente en zomer waargenomen (A. B. Wigman).

Loxia curvirostra L. — Kruisbek.

1948: 15 Febr., 5 ex., Leusderhei (In Weer en Wind, 10, p. 220). 8—24 Maart, enkele troepjes op „De Hoge Veluwe”; er moeten vele honderden ex. zijn geweest, want midden in de grote *Pinus*-bossen lagen op vele plaatsen leeggeplozen kegels. 15 Juli, enige troepjes onder Hoenderlo, later, o.a. op 30 Juli, ook op „De Hoge Veluwe”; vanaf 11 Oct. geleidelijk toenemend, in de eerste November-week overal troepjes (A. B. Wigman). ♂ en ♀ van 11 Nov., Hoenderlo, in coll. ten Kate. 28 Aug., ♂ ad. doodgevonden in een tuin te Bussum; ontvangen van de heer A. Moolenburgh (J. G. van Marle).

Loxia leucoptera Gmelin — Witbandkruisbek.

1947: 29 Dec., 2 ex. Oldeberkoop, Fr. (Vanellus, 1, no. 2, p. 7).

Fringilla montifringilla L. — Keep.

1947: 30 Juli, 1 ex. te Arnhem (Lev. Nat., 50, p. 108). [In de Ned. Vogels wordt slechts één Juli-vondst vermeld (1879, De Steeg); sindsdien werden 3 nieuwe gevallen bekend: 1—29 Juli 1942, 1 niet geheel uitgekleurd ♂, Aerdenhout (Ardea, 32, p. 249); Juli 1942, ♀, broedend op 5 onbevuchte eieren, Kortenhoeft (ibidem) en 9 Juli 1944, 1 niet geheel uitgekleurd ♂, Haarlemmerliede (Ardea, 34, p. 393) (t. K.)].

Emberiza calandra L. — Grauwe gors.

1948: 18 Aug., 3 ex., Oud-Reemst (Wolfheze); is zeldzaam in deze streek (A. B. Wigman).

Galerida cristata (L.) — Kuifleeuwerik.

1948: 4 broedgevallen op opgespoten terrein, aan Jaagpad, Amsterdam (J. E. Sluifers). In de Amsterdammerspolder minstens 1 broedgeval (idem).

Anthus campestris (L.) — Duinpieper.

1947: 25 Augustus, 1 ex. bij de Slufter, Texel (J. E. Sluifers). [In De Ned. Vogels wordt slechts één positieve Augustus-waarneming genoemd: 29 Aug. 1927, Susteren; sindsdien werden bekend: 16, 17 en 26 Aug. 1944, 1 ex. gevangen op Ringstation „Ockenburgh”, Den Haag; op 26 Aug. nog een 2e ex. waargenomen (Limosa, 18, p. 23); 28 Aug. 1941, 1 ex. waargenomen te Waubach, L. (Avif. Limb., 3e Aanv., p. 47; de andere daar vermelde Augustus-waarneming betreft mogelijk broedvogels) (t. K.)].

20 Mei, nest met 4 eieren langs de spoorbaan bij Wolfheze en 26 Mei, nest met 4 eieren, Ginkelse hei aldaar; zie ook Limosa, 21, p. 110 (K. Waldeck).

1948: 13 Mei, nest met 1 ei op „De Hoge Veluwe” (K. Waldeck).

Anthus spinoletta littoralis Brehm — Oeverpieper.

1947: 23 Augustus, 1 ex., met 3 graspiepers, bij de Cocksdorp, Texel (J. E. Sluifers). [In De Ned. Vogels wordt als vroegste datum genoemd: 21 September (1932, 1 ex., Schiermonnikoog); sindsdien werd nog bekend: 3 September 1944, 1 ex., Waschmeer (Ardea, 34, p. 392 (t. K.)].

Motacilla flava L. — Gele kwikstaart.

1948: 23 Maart, 1 ♂ bij Zeeburg (J. E. Sluifers). [Voor andere Maartdata, zie Limosa 19, p. 120 (t. K.)]. 4 November, 1 ex., Wassenaar (K. W. L. Bezemer, med. Hens.; 6 November, 1 ex. bij Utrecht (Hens). [In De Ned. Vogels worden slechts twee November-waarnemingen genoemd: 10 Nov. (1932, 1 *flava* vel *rayi*, 's Gravesande) en 12 Nov. 1927, 1 ex. bij Kampen); sindsdien werd nog bekend: 2 Nov. 1943, ♂, Ringstation Maastricht (Limosa, 17, p. 32) (t. K.)]

Motacilla flava flavissima (Blyth) — Engelse gele kwikstaart.

1947: 4 Aug., ♂ ad. in prachtkleed, op de dijk van de polder de Eendracht, Texel (J. E. Sluifers).

1948: 2 en 3 Mei, 1 ♂, op dezelfde plaats in de polder achter Midsland, Terschelling (H. C. Wesseling).

Motacilla alba yarrellii Gould — Rouwkwikstaart.

1948: 16 April, 1 ex., Hooisdammen, Fr. (L. J. Kleyn).

Parus ater L. — Zwarte mees.

1948: 27 April en 2 Mei, een zingend ♂ op Ockenburgh, Den Haag (K. Waldeck).

Aegithalos caudatus (L.) — Langstaartmees.

1948: Ontbreekt op plaatsen in de bossen van de Neder-Veluwe, waar de soort jaar in jaar uit broedde, geheel; mi., evenals bij het goudhaantje, een gevolg van de koude winter 46/47 (A. B. Wigman).

Regulus regulus (L.) — Goudhaantje.

1948: Practisch verdwenen uit de Gelderse bossen, slechts enkele ex. horen zingen op „De Hoge Veluwe”; m.i. nog het gevolg van de harde winter 46/47 (A. B. Wigman).

Panurus biarmicus (L.) — Baardmees.

1948: Broedde ook dit jaar in zeer groot aantal in de N.O. polder, in de kwelstrook langs de dijk tussen Urk en Lemmer; nesten werden o.a. gevonden door R. v. d. Sluis, rietsnijder aldaar, volgens mededeling in litt. aan G. Bosch te Leeuwarden. In het oude broedterrein langs de kust van het Kamper-eiland, was de soort deze zomer nog zeer schaars; van ± medio September af echter geregeld waargenomen tijdens de eendenjacht benoorden de Ketel en op 24 December veel tussen de mond van Kattediep en Ramspol (oud-bewaker, med. t. K.). 22 Dec. aanwezig in het gehele gebied tussen de mond van Kattediep en Ganzediep (J. J. W. Polder, V.b.w. Kp.). Hoogstwaarschijnlijk afkomstig uit de N.O. polder, waar de terreinen door de in cultuur bringing geleidelijk verdwijnen (t. K.).

Lanius minor Gm. — Kleine klapekster.

1947: 4 Maart, 1 ex. in de Amsterdamse waterleidingduinen te Vogelenzang (Lev. Nat. 50, p. 33). [In de Ned. Vogels werden totaal slechts 3 gevallen vermeld; sindsdien werd nog bekend: ♀, 8 Juni 1938, Wassenaar (coll. Rijksmuseum; Limosa, 11, p. 122); dit zou dus de 5e inlandse waarneming en tevens de eerste in Maart zijn (t. K.).]

Lanius excubitor L. — Klapekster.

1947: 28 t/m 30 Maart en 30 Dec., 1 ex., Vianen (K. Waldeck).

Lanius senator L. — Roodkopklauwier.

1948: 19 Sept., 1 juv. ex., gevangen op het Ringstation „Ockenburgh”, Den Haag en geringd in vrijheid gesteld. Langs de snavel waren nog duidelijk de gele randen zichtbaar, terwijl hier en daar tussen de veren nog nestharen waren overgebleven. De 3e, 4e en 5e grote slagpennen hadden een versmalde buitenvlag, het typische verschilpunt met *collurio*, waarbij dit alleen met de 3e en 4e het geval is. Vleugel: 1.99, r. 98 mm; snavel: blauwzwart; poten: leikleurig. De beschrijving van de kleur van de bovenkop is niet eenvoudig; het geheel is een mengelmoes van lichte en donkere veertjes op een vale, donkergrijze ondergrond, waartussen enige roestbruine veertjes voorkomen. Het maakte een „mottled” indruk. Lichte schoudevlek. Het voorwerp komt geheel overeen met de afbeelding in het Handbook of British Birds, I, plaat 30 (zie ook Van Oort, Ornithologia Neerlandica, V, plaat 338; t. K.) Nadat het zich ongeveer een half uur had bezig gehouden met het vangen van grote insecten, kon het tenslotte bemachtigd worden, dank zij de handigheid van onze vanger, J. Hunting (M. J. Tekke en K. Waldeck).

[In De Ned. Vogels werden, afgezien van waarnemingen, die kennelijk betrekking hebben op een paar zeldzame broedgevallen, slechts 2 gegevens vermeld; sindsdien zijn er nog 5 gepubliceerd: 17 Mei 1939, een paartje, vermoedelijk doortrekkers, bij Goes (Ardea, 29, p. 224; in de Avifauna van Zuid-Beveland echter vermeld als mogelijk broedgeval — „baltzend paartje” — Ardea, 36, p. 34); 22 Aug. 1943, 1 ex. bij Lewedorp, Z. Bev. (Ardea, 33, p. 219); 14—17 Sept. 1943, 1 ex. te Borssele (ibidem); 26 Mei 1945, 1 ex. onder Hulst (Ardea, 34, p. 392); 17 Aug. 1946, 1 ex. bij Haamstede (Ardea, 35, p. 235) (t. K.).]

TEN KATE, Ornithologie van Nederland, 1947-II en 1948-I [LIMOSA, 21

Lanius collurio L. — Grauwe klauwier.

1948: neemt naar mijn mening in het Westen van ons land nog steeds toe: ten Z. van Den Haag vond ik op vrij korte afstand van elkaar 3 nesten (A. W. Hellebrekers).

Bombycilla garrulus (L.) — Pestvogel.

1948: 12 Jan., 1 ex., Sneek (Vanellus, 1, no. 2, p. 5). 17 Jan., 1 ex. Leeuwarden (ibidem). 19 Jan., 1 ex. bij Hilversum (Lev. Nat., 51, p. 48). 7 Febr., 1 ex., Leeuwarden (Vanellus, l.c.).

Muscicapa hypoleuca (Pall.) — Bont vliegenvanger.

1948: broedgeval in een nestkast op de Buunderkamp, Wolfheze, G.; op 11 Juni waren er 6 vlugge jongen (E. Evers en C. Eijkman).

Turdus torquatus L. — Beplijster.

[1946: 10 Juni, 1 ex., Buiten-Mui, Texel (Lev. Nat., 50, p. 33)].
[In De Ned. Vogels wordt als uiterste datum vermeld: 17 Juni (1927, Laaxum) (t. K.)]

Phoenicurus ochrurus (Gm.) — Zwarte roodstaart.

1947: broedgeval te Haarlem; aan de St. Bavo (J. P. Strijbos).
1948: eveneens (idem). Verder te Hoek van Holland, in een bunker (M. de Jong). 28 Mei, ♂ bij het stadhuis, Den Haag; heeft weken gezongen; geen broedgeval kunnen vaststellen (L. J. Kleijn).

Luscinia megarhyncha Brehm — Nachtegaal.

1947: 1 territorium in de tuin van de bij het oplazen van de IJselbrug vernielde Buitensociëteit naast het station, te Kampen, waar de soort jaren geleden ook gebroed zou hebben (t. K.)

1948: Op Westeramstel, tussen Amsterdam en Ouderkerk, 1 territorium; eveneens 1 in het Bijenpark, Amsterdam (J. E. Sluïters).

Hirundo rustica L. — Boerenzwaluw.

1947: 22 Maart, 1 ex., Peursum en 28 Maart 1 ex., Vianen (K. Waldeck). [In De Ned. Vogels staan als vroegste data: 24 Maart (voor Friesland) en 25 Maart (voor Limburg); sindsdien werden nog de volgende vroegere data gepubliceerd: 6 Maart 1938, Koegras (Lev. Nat., 42, p. 375); 19 Maart 1932, Arnhem (Ardea, 32, p. 241); 23 Maart 1937, Oud-Valkenburg, L. (Limosa, 10, p. 112) en 23 Maart 1938, Wasmeer (Ardea, 28, p. 108); 24 Maart 1946, Valkenburg (Limosa, 18, p. 78) t. K.)].

Riparia riparia (L.) — Oeverzwaluw.

1947: verscheiden paren broedend in de Z.W.-oeverkant van het Merwedekanaal tussen Zeeburg en het Buitendiem (J. E. Sluïters).

Caprimulgus europaeus L. — Nachtzwaluw.

1948: 11 Sept., 1 ex., rustend in dakgoot van een laag schuurtje in een tuin te Kampen; kon met de hand gegrepen worden, maar vloog daarna goed weg (t. K.).

Merops apiaster L. — Bijeneter.

[1944: Naar aanleiding van de waarneming van de vogels bij Haarlem in Mei 1947, berichtte de heer J. P. Pilon, Alg. Nat. Hist. Secr. van de N. J. N. aan de heer G. Bosch, conservator van het Fries Nat. hist. Mus. te Leeuwarden,

dat hij op 26 November 1944 in het gemeentelijk natuureservaat „Het Wapendal” te Den Haag (Loosduinen), tussen half 3 en kwart voor 5 n.m., herhaalde malen een bijeneter had waargenomen, op een minimale afstand van ca 5 m. Soms zat de vogel enige tijd op de grond om daarna in de bomen in de rand van het bosje te vliegen. Weersomstandigheden: zonnig, zeer lichte wolbedekking; temperatuur enige graden boven nul; windrichting: Zuidelijk, wisselend tussen ZO en ZW]. [De heer Bosch, die nog nader informeerde, zond de correspondentie, waarbij een schetskaartje van de waarnemingsplek, aan mij op. De waarneming bij Haarlem in 1947 zou dan de 3e — niet de 2e — inlandse zijn; zeer merkwaardig is de late datum (t. K.).]

Upupa epops L. — Hop.

1948: in Maart, 1 ex. dood gevonden in een boomgaard te Borselen, Z. Bev. (C. Eijkman). 28 Maart—1 April, 1 ex. Texel (In Weer en Wind, 11, p. 120). Eerste April-week, gedurende 4 dagen, 1 ex. aldaar (zelfde ? t. K.) (Lev. Nat., 51, p. 80). 18 April, 1 ex., Hoge Warren, Fr. (L. J. Kleyn). 6 Juli, 1 ex. in de waterleidingduinen, bij Den Haag (Jhr L. P. Quarles van Ufford, med. t. K.). 22 Juli, 1 ex. per abuis geschoten in een boomgaard te Goes (med. C. Eijkman). 28 Juli, 1 ex. in een boomgaard te Rilland-Bath (med. idem).

Dryobates major (L.) — Grote bonte specht.

1948: Opvallend sterke toename op „De Hoge Veluwe”, waar vele tientallen paren moeten broeden; komt thans ook in de nestkasten (A. B. Wigman).

Dryobates minor (L.) — Kleine bonte specht.

[1946: broedgeval (abnormale nestelwijze), Vollenhove (Lev. Nat., 50, p. 33)].

1948: 1 Maart, 1 ex. in park te Meppel (G. Frank, V.b.w. Kp.). 28 Maart, 1 ex. landgoed „Vogelenzang”, N.H. (W. Ph. J. Hellebrekers).

Dryocopus martius (L.) — Zwarte specht.

1948: Een geleidelijk stijgend optreden na de inzinking der laatste jaren; op „De Hoge Veluwe” 4 bewoonde holen en 2 territoria (A. B. Wigman).

Jynx torquilla L. — Draaihals.

1948: 1 Mei, 1 doortrekker, Bijenpark, Sloterweg, Amsterdam (J. E. Sluifers). Broedgeval in een nestkast, Bennekom, G. (A. B. Wigman).

Clamator glandarius (L.) — Kuifkoekoek.

1948: 20 April, 1 ex., vermoedelijk ♂ ad., in de duinen bij Loosduinen, neerstrijkend in het topje van een vlier op ca 30 m afstand, waar de niet schuwe vogel zich ruim 10 minuten rustig met de kijker liet waarnemen. Opvallend waren de grauwe kuif, de geelwitte ongevlekte kin, keel, borst, buik en flanken, de korte donkere vleugels met witte vlekken en de zeer lange staart, waarvan de buitenste pennen met wit (A. W. Hellebrekers). [Dit is de 3e inlandse waarneming (zie Limosa, 20, p. 235) en de eerste uit het voorjaar (t. K.).]

Athene noctua (Scop.) — Steenuil.

1948: 3 broed-territoria te Vianen (in 1947 geen enkele); één nest met 5 eieren gevonden (K. Waldeck).

TEN KATE, Ornithologie van Nederland, 1947-II en 1948-I [LIMOSA, 21

Asio flammeus (Pontopp.) — Velduil.

1947: 7 Oct., 1 ex., Vianen en 30 Dec., verschillende ex. aldaar (K. Waldeck).

1948: 12 Juli, nest met 2 donsjongen in een tarweveld in de N.O. polder (op G. 10) (med. t. K.). 11 Dec., in totaal wel 20 à 30 opgestoten tijdens hazenjacht op het volgespoten Rechterdiep, Kampereiland; 18 Dec., geen enkele meer aldaar (oud-bewaker, med. t. K.).

Strix aluco L. — Bosuil.

1948: 29 Maart, nest met 2 eieren, Vianen, later verstoord; op de andere reeds bekende plaatsen geen ex. waargenomen (K. Waldeck).

Falco subbuteo L. Boomvalk.

1948: Twee nesten, ieder met 3 jongen, te Cornjum, Fr.; die van het ene vlogen uit, maar van het andere kwamen de jongen door storm op de grond terecht, waarna er 1 verongelukte. De 2 overige zijn te Leeuwarden groot gebracht en geringd vrij gelaten (G. Bosch).

Falco columbarius L. — Smelleken.

1948: 31 Januari, 1 ex., Sloterweg, Amsterdam (J. E. Sluifers). [Voor winterwaarnemingen uit de laatste jaren, zie o.a. Limosa, 17, p. 74; 18, p. 78 en 20, p. 236 (t. K.)]

Falco vespertinus L. — Roodpootvalk.

1947: 5 Mei, ♀ ad., gevonden op de snelverkeersweg naar Schiphol, bij Amsterdam, met gebroken rechtervleugel. Vleugel: 249 mm. Poten en washuid: oranjerood. Maaginhoud: veel keverresten, waaronder mestkevers (coll. Zoöl. Museum, Amsterdam, no. 4329; K. H. Voous). [Sinds de „invasie" van najaar 1927 (zie De Ned. Vogels, p. 433) is dit de 4e vondst; de andere zijn: ♀ vel juv., 12 Sept. 1937, Bunnerveen (ibidem); 1 ex. in ♀-kleed, 16 Mei 1939, Texel (Ardea, 29, p. 215) en ♀ vel juv., 4--14 Sept. 1939, Huizen (ibidem) (t. K.).]

Buteo lagopus (Pontopp.) — Ruigpootbuizerd.

1948: 2 Mei, 1 ex. boven Marlot, Den Haag (In Weer en Wind, 11, p. 120).

Buteo buteo (L.) — Buizerd.

1947: Eind Mei, geregeld een paartje op de Buunderkamp, Wolfheze, G., bestaande uit een donkere en een zeer lichte vogel, met zeer veel witte verenpartijen (K. Waldeck).

1948: Op „De Hoge Veluwe" een horst in een pijnboom; verder waren mij op de Veluwe nog 4 horsten bekend, resp. op het Planken Wambuis (Ede), te Vierhouten, in het Deelerwoud (Hoenderlo) en te Gortel (A. B. Wigman).

7 Oct., omstreeks 17 uur, 39 en in kleine troepjes of alleen nog 11 ex., overtrekkend N → Z, te Valkenburg, L. (A. Smeets, med. P. A. Hens), 10 Oct., troep van 16 ex., overtrekkend te „Ter Worm", gem. Heerlen (jachtopziener G. Knols, med. P. A. Hens).

Circus cyaneus (L.) — Blauwe kuikendief.

1948: 24 Mei, ♂ ad., in de Peel, ten Z. van de weg Meyel-Asten (A. W. en W. Ph. J. Hellebrekers en K. Waldeck).

Accipiter gentilis (L.) — Havik.

1948: sterke toename op de Z.O. Veluwe: op „De Hoge Veluwe” minstens 6 horsten (o.a. een in een beuk), voorts nestelend in alle bossen van betekenis (A. B. Wigman).

24 Oct., ♀ op Ockenburgh, Den Haag (K. Waldeck).

Milvus milvus (L.) — Wouw.

[1946: 10 Januari, 1 ex. tussen Maastricht en Eysden (Nat. hist. Maandbl., 36, p. 14)].

1947: 19 Februari, 1 ex. aldaar (ibidem). 16 Aug., 2 ex., Hulshorst (Lev. Nat., 50, p. 131).

1948: 17 April, 1 ex. in het Z.W. deel van de Hollandse Biesbos (C. J. Verhey).

Haliaeetus albicilla (L.) — Zeearend.

1948: 5 Maart, een nog niet volkomen uitgekleurd ♂ dood aangetroffen in de buurtschap Klein Dochteren, Gem. Lochem, met een te grote hoeveelheid hertenvlees in de krop — juist enkele dagen tevoren was op een aasplaats van „De Hoge Veluwe” het cadaver van een hert gedeponneerd (coll. „De Hoge Veluwe”; A. B. Wigman). 16 Maart, laatste voorjaars- en 15 Sept., eerste najaarswaarneming op „De Hoge Veluwe”; 25 Nov., zeer duidelijk gezien, dat het ex. een geheel witte staart bezat, dus een ad. voorwerp (A. B. Wigman). 22 en 23 Sept., 1 juv. ex. op de Bosplaat, Terschelling (H. C. Wesseling). ± 14 Dec., 1 ex. overvliegend, benoorden de Ketel, IJsselmeerkust, Kampereiland (med. t. K.).

Pernis apivorus (L.) — Wespandief.

1948: 27 April, 1 ex., „De Hoge Veluwe”; einde Mei, 1 ex. herhaaldelijk aldaar nabij de broedplaats van 1947, doch het kwam niet tot nestelen, hoewel op het oude horst verse twijgjes werden geconstateerd (A. B. Wigman).

Pandion haliaetus (L.) — Visarend.

1947: 28 Aug.—4 Sept., 1 ex. en 5 Sept., 2 ex., in de duinen bij Loosduinen (A. W. Hellebrekers). 29 Sept., 1 ex. boven de IJssel ten Z. van Deventer (idem).

1948: 28—29 Maart, 13 en 18 April, 1 ex. bij de vijvers van het jachtslot „St. Hubertus”, Hoenderlo; in het najaar herhaaldelijk aldaar van 31 Aug. t/m 11 Oct. (A. B. Wigman). O.a. in de 2e Juli-helft en later vrij geregeld, 1 ex. Kampereiland (verschillende waarnemers; med. t. K.). Vanaf 1 Oct., geregeld 1 ex. bij de Urkervaart, Urk (G. Frank, V.b.w. Kp.).

Ciconia ciconia (L.) — Ooievaar.

1948: Bij Kampen een nieuwe vestiging in een boom, nabij erf 64, op het Haatland (linker IJseloever), waar 2 jongen groot kwamen. Het oude nest bij erf 32 op het Kampereiland (rechter IJseloever) is nog steeds verlaten (t. K.). De stand van de overige nesten in de wijdere omgeving van Kampen is volgens een verslag van de afd. Kampen van de N.J.N. aldus: Kamperveen, erf van B. van de Kolk (paalnest), geen jongen (in 1947: 4); Zalk, F. van Dijk, (schoorsteennest), slechts bewoond door 1 vogel (in 1947: 4 jongen); Katerveer, Y. no. 9, Wed. Dekker (boomnest), 2 jongen (in 1947: 4); 's Heerenbroek, B. 36, H. Klein (boomnest), 3 jongen (in 1947: 4); Mastenbroek, Wijk 4, no. 14, Pelleboer (boomnest), 3

jongen (in 1947: 1) (t. K.). — Amerongen: het nest op de schoorsteen van de stallen van het kasteel, dat de laatste jaren alleen nog enkele dagen door 1 of 2 vogels werd bezocht, is thans geheel verlaten (D. Mac Gillavry).

Ciconia nigra (L.) — Zwarte ooievaar.

1948: 17 Mei, ad ex. nabij de „Deelensche Wasch”, een heiplas op „De Hoge Veluwe”; enige uren later vertoefde de vogel op de laaggelegen wildwei, enkele km verder (A. B. Wigman).

Platalea leucorodia L. — Lepelaar.

1948: Van 22 Mei tot 15 Juli, op de Groeden en bij de slenken op de Bosplaat, Terschelling, ca 35 ex., waaronder 5 juv. (H. C. Wesseling). Ook deze zomer diverse waarnemingen bij Kampen aan de IJsselmeerkust, hoewel de mij ter beschikking staande gegevens veel kleinere troepen betreffen dan verleden jaar (zie voor 1947, Limosa, 20, p. 237) (t. K.). Vóór in Juli wel eenmaal 40 à 50 in de hoek benoorden de haven van Elburg (oud-bewaker, med. t. K.).

Ardea purpurea L. — Purperreiger.

1948: 2 Sept.; ca 10 ex. bij Vianen (K. Waldeck).

Ardeola ralloides (Scop.) — Ralreiger.

1948: 29 Mei, ♂ ad., zich zonnend aan de waterkant, op de Nieuwkoopse plassen; was te benaderen tot op een afstand van nog geen 30 m (L. Coomans de Ruiter en L. J. Kleyn).

Nycticorax nycticorax (L.) — Kwak.

1948: 12 Juni, 1 juv. ex., invallend in de stadsgracht, op een boven water uitstekende pol, te Den Bosch (hoogstwaarschijnlijk dezelfde vogel omstreeks 8 Juni ook reeds in de polder, staande naast een sloot, maar de afstand was toen te groot voor goede observatie); voorhoofd en keel waren zeer licht gekleurd, borst en buik vuilwit, theekleurig; rug en vleugels donkerbruin met lichtere vlekken (F. de Roy van Zuidewijn). [Hens, die dit bericht ontving, tekende er bij aan, dat het volgens de beschrijving een jong van hetzelfde jaar moet zijn geweest, zodat het afkomstig was uit een omstreeks 10 April gelegd ei (broedduur 3 weken; jongen vluchtig in ca 6 weken) of nog eerder, indien de waarneming enkele dagen tevoren dezelfde vogel betrof; dus uitzonderlijk vroeg (t. K.).]

Ixobrychus minutus (L.) — Woudaapje.

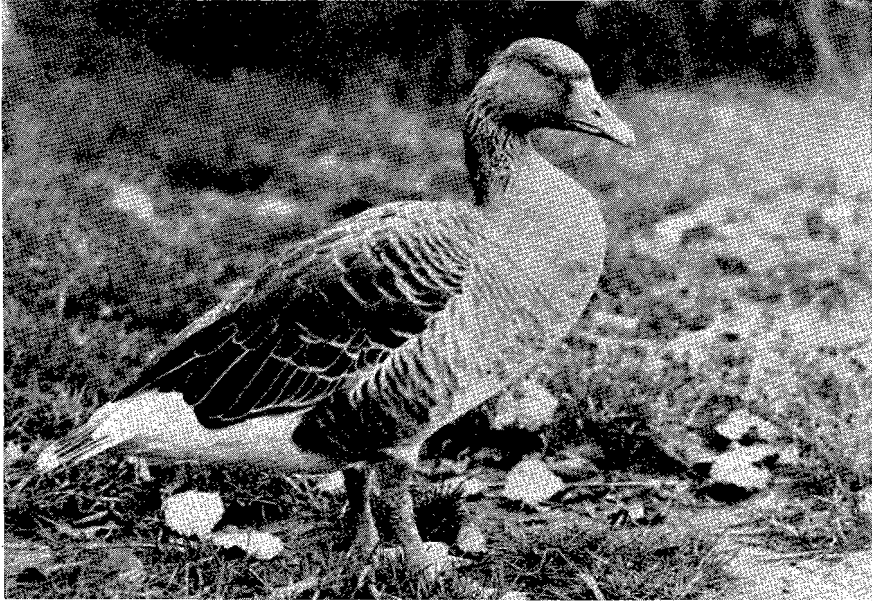
1948: In Augustus 4 × waargenomen aan de IJssel beneden Kampen: 2 × aan de linker oever, op precies dezelfde plaats en 2 × aan de rechter oever op ± 1½ km van elkaar gelegen plaatsen (oud-bewaker, med. t. K.).

Cygnus bewickii Yarr. — Kleine zwaan.

1947: 6 September, 1 ex., IJsselmeer ter hoogte van Spakenburg (In Weer en Wind, 10, p. 160).

Anser anser (L.) — Grauwegans.

1948: 14 Juni schreef O. de Vries, Balk, Fr., aan G. Bosch, conservator van het Fries Nat. hist. Mus. te Leeuwarden: „Vandaag was ik te Nyemirdum, waar door een paar jongens een jong van de Grauwe Gans in een ren werd gevoerd. Zaterdag (dus 12 Juni; t. K.) waren twee jongens aan de kust

Anser anser (L.) — Grauwe gans. De juveniele vogel, op 2 Nov. 1948, te Nyemirdum. Foto J. P. Strijbos, copyright

van het IJsselmeer op een zandplaat geweest, waar zij een dode jonge gans hadden gevonden en even later vonden zij nog een geheel uitgeput levend ex. Deze werd door hen meegenomen en thuis verzorgd en gevoerd. Vanmorgen was hij nog springlevend en goed helder. Het is een jong van ongeveer 5 à 6 weken oud. De enigste mogelijkheid lijkt mij, dat deze jongen door de Oostenwind vanuit de rietvelden in de N.O. polder naar hier zijn afgedwaald. Bij Nyemirdum zijn ze niet uitgebroed. Ze waren reeds geheel in de veer, alleen zat aan enkele veertjes nog (een) donspluimpje". — Op 9 Juli werd de vogel per vrachtrijder naar Leeuwarden vervoerd om de heer Bosch in de gelegenheid te stellen hem te onderzoeken. Deze berichtte mij dezelfde dag, dat het een „zuivere wilde grauwe gans" was, die er goed verzorgd uitzag. — Op 13 Juli, tijdens een kort bezoek aan de N.O. polder, deelde jachtopziener v. d. Zee de heer Bosch mede, dat er deze zomer in het geheel geen ganzen in de N.O. polder vertoefden en hij achtte het dan ook niet mogelijk, dat de jongen uit dit gebied afkomstig waren. D.d. 27 September schreef de heer Bosch mij echter: „dat dezelfde jachtopziener hem nu bericht had, dat arbeiders in de 'rimboe' dit seizoen af en toe ganzen in paarsverband gezien hadden, zodat hij aanneemt, dat ze er werkelijk gebroed hebben". — Op 2 November zag J. P. Strijbos de gans te Nyemirdum, die nu was uitgegroeid tot een gezonde en sterke vogel en ook volgens hem inderdaad een jonge grauwe gans bleek te zijn (zie de tekstfiguur). — Ook bij Kampen aan de kust vertoefden deze zomer grauwe ganzen; zelf zag ik op 6 en 13 Juni resp. 1 en 2 ex., rustend in het terrein langs de zuidelijke Keteldam (t. K.).

Branta canadensis (L.) — Canadese gans.
1947: Jan., 1 ex., verzameld te Delfzijl, ter praeparering opgezonden naar

„Natura Docet”, Denekamp (Lev. Nat., 50, p. 144). [Voor de waarnemingen bij Kampen en op Overflakkee in de winter 46/47, zie Limosa, 20, p. 159—163 (t. K.)].

Tadorna tadorna (L.) — Bergeend.

1947: 27 Oct., naar schatting minstens 10.000 ex. aan de waddenkust in de omgeving van Oosterend, Terschelling (H. C. Wesseling, Mr C. Dalgety e.a.); 7 Nov., hoogstens 2000 langs de hele waddenkust van Vlieland (Wesseling).

1948: 22 Juli, 2 ad. met 8 bijna volgroeide juv. aan de IJsselmeerkust bezuiden de Ketel, Kampen (G. van der Meer en t. K.).

Anas querquedula L. — Zomertaling.

1948: 7 Maart, 1 ♂ bij Den Haag (L. J. Kleyn). [In De Ned. Vogels worden als vroegste data genoemd: 5 Maart (1921, Utrecht) en 12 Maart (1928, Kampen); sindsdien werden bekend: 27 Februari 1943, paartje, Reeuwijkse plassen (Ardea, 33, p. 205); 28 Februari 1943, enkele ex., Bakkerswaal, Lekkerkerk (ibidem); 6 Maart 1941, 2 ex., Amsterdam (Ardea, 31, p. 118) en 7 Maart 1943, 3 ex., Vondelingenplaat, 1 ♂ en 3 ♀♀, Maasland en een paartje in de veenderij „De Toekomst” (Ardea, 33, p. 205) (t. K.)].

Broedgeval in het duin bij Vogelenzang, waar ik dit nog niet eerder constateerde (G. Bos.).

Anas acuta L. — Pijlstaart.

1947: 10 Juni, 2 ♂♂, bij Hoophuizen (J. E. Sluifers).

1948: 24 Mei, ♂, in het Mierdse Goor, Lage Mierde; waarschijnlijk ook hier broedvogel (A. W. en W. Ph. J. Hellebrekers en K. Waldeck).

Netta rufina (Pall.) — Krooneend.

1948: 9 Mei, 20 ♂♂ en 4 ♀♀, op de Botshol; volgens de bewaker waren er in het geheel ca 40 ex., overheersend ♂♂ (J. E. Sluifers). ± Eind Aug., eenmaal 2 ex. geschoten benoorden de Ketel, IJsselmeerkust, Kamper-eiland (oud-bewaker, med. t. K.).

Bucephala clangula (L.) — Brilduiker.

1948: 5 Maart, 1 ex. op de vijver van het jachtslot „St. Hubertus”, Hoenderlo (A. B. Wigman).

Aythya nyroca (Güld.) — Witoogeend.

1948: 14 Aug., ♀ met 2 nog niet vliegvlugge jongen in de achterste plas bij het Laarder Wasmear, Hilversum; dit zou op een broedgeval wijzen (J. E. Sluifers).

Clangula hyemalis (L.) — IJseend.

1948: 6 Mei, 1 ex. in de Vlaamse Kreek ten O. van Hulst, Z. VI. (Lev. Nat., 51, p. 99). [In De Ned. Vogels wordt als uiterste datum genoemd: 22 April (1936, Gaast); sindsdien werden nog bekend: 23 en 25 April 1946, 1 ♀, Den Oever (Ardea, 35, p. 232) en 5 Mei 1943, 1 ♀, in een vijver te Den Haag (Ardea, 34, p. 383) (t. K.)].

Somateria mollissima (L.) — Eidereend.

1947: 24 Mei, nest met 3 eieren, de Slufter, Texel (J. E. Sluifers, e.a.).

[Voor broedgevallen op Texel in 1942, zie *Ardea*, 32, p. 200; in 1945, zie *Ardea*, 34, p. 343 (t. K.)].

1948: 30 Juni, ca 450 ex., waaronder ca 150 juv., in de slenk achter de 2e duintjes op de Bosplaat, Terschelling (H. C. Wesseling).

Melanitta nigra (L.) — Zwarte zee-eend.

1947: 14 April, 1 paar, Nieuwe Meer, Amsterdam (J. E. Sluifers).

1948: 10 Jan., 1 ex., Merwedekanaal, bij de Diemberbuitendijkse polder (In *Weer en Wind*, 10, p. 200).

Sula bassana (L.) — Jan van Gent.

1948: 25 Jan., dood ad. ex., in zee tussen Wassenaar en Den Haag (W. Ph. J. Hellebrekers). 17 Sept., 2 ad. met 2 juv., vissend aan de kust bij Terschelling (H. C. Wesseling).

Hydrobates pelagicus (L.) — Stormvogeltje.

1948: 6 Nov., 1 ex. dood gevlogen te Sanitpoort-Station, 4½ km van de kust; aanwezig in mijn coll. (J. R. H. Schaank). [In *De Ned. Vogels* worden 24 vondsten vermeld sinds 1908; daarna werd nog 1 waarneming gedaan: 23 Oct. 1941, Huizen, N.H. (*Ardea*, 31, p. 113) (t. K.)].

Podiceps auritus (L.) — Kuifduiker.

1947: 23 Augustus, 1 ex. in overgangskleed, Roggesloot, Texel; snavel was hier het beste kenmerk (J. E. Sluifers). [In *De Ned. Vogels* zijn geen Augustus-vondsten vermeld; sindsdien werd 1 waarneming gepubliceerd: 24 Aug. 1941, 2 ex., Westerschelde, Borssele (*Ardea*, 36, p. 5). Voor September, zie *Limosa*, 20, p. 240] (t. K.)].

1948: 21 Nov., 1 ex. op het Nieuwe Meer, bij het Amsterdamse Bos (J. E. Sluifers).

Podiceps griseigena (Bodd.) — Roodhalsfuut.

1948: 5 Febr., 1 ex., op IJselmeer bij Zeeburg (J. E. Sluifers); 20 en 21 Nov., 1 ex. op het Nieuwe Meer, bij het Amsterdamse Bos (idem).

Podiceps nigricollis Brehm — Geoorde fuut.

1947: 18 Oct., 1 ex., Klein Braak, Sloterdijk; 19 Oct., 15 ex. aan Afsluitdijk, tussen Wieringen en het Monument (J. E. Sluifers e.a.).

1948: 10 en 11 Sept., 3 ex. op de Deelensche Wasch, een heideplas onder Hoenderlo, G. (A. B. Wigman).

Colymbus stellatus Pontopp. — Roodkeelduiker.

1948: 14 Febr., 7 ex., bij de Ramspol, Kampereiland (G. Frank., V.b.w. Kp.).

Burhinus oedicnemus (L.) — Griel.

1948: In de Berger duinen vonden wij dit seizoen 2 nesten, in de Amsterdamse waterleidingduinen onder Vogelenzang slechts één nest (J. P. Strijbos).

Haematopus ostralegus L. — Scholekster.

1948: Minstens 3 broedgevallen in de Sloterdijkmeerpolder en 1 op opgespoten terrein aan het Jaagpad te Amsterdam (J. E. Sluifers).

Eudromias morinellus (L.) — Morinelpluvier.

1948: 11 Sept., een juv. ex., dat 17 Juli te Nybuhei, Hardangervidda, Zuid-Noorwegen, was geringd, gevonden tussen Sittard en Limbricht (P. A. Hens).

Charadrius hiaticula L. — Bontbekpluvier.

[1946: 22 Juni, 3 ad., overvliegend boven de Rothoek, Amsterdam → NO (J. E. Sluifers)].

1947: 31 Mei, 7 ex. in een droge vijver, Amsterdamse Bos (idem).

1948: 26 Juni, 1 ex., Rothoek, Amsterdam; overzomeraar? (idem). 2 legsels (van 2 paartjes) op het terrein langs de Zuider Keteldam, IJsselmeerkust, Kampen (t. K.).

Charadrius dubius Scopoli — Kleine pluvier.

1947: 1 Juni, 5 paar (2 nesten gevonden), Twiske-gebied, Landsmeer; 30 Juni 2 broedgevallen (3e niet uitgesloten), Akkerswade, Zeeburg (J. E. Sluifers).

1948: 1 broedgeval aldaar; 2 broedgevallen, opgespoten terrein, Jaagpad, Amsterdam; minstens 7 broedgevallen, Rothoek, Amsterdam (J. E. Sluifers). Verschillende (vervolg-)legsels van vermoedelijk ca 3 paartjes op het terrein langs de Zuider Keteldam, IJsselmeerkust, Kampen en 2 legsels (van 2 paartjes) op het volgespoten Rechterdiep, Kampereiland (t. K.).

Leucopolijs alexandrinus (L.) — Strandpluvier.

1947: 19 April, 1 ♂; in droge vijver, Amsterdamse Bos; broedgeval in de Westhaven, Amsterdam; op 21 Juni aldaar nog de ad. met 3 vliegvlugge jongen (J. E. Sluifers).

1948: 26 Juni, Rothoek, Amsterdam, 1 broedgeval (2 ad. met 3 juv.); 10 Juli, 1 ex. aldaar (idem). Totaal 7 (vervolg-)legsels van minstens 3 paartjes, op het terrein langs de Zuider Keteldam, IJsselmeerkust, Kampen (t. K.).

Arenaria interpres (L.) — Steenloper.

[1946: 6 Oct., 1 ex. in de droge vijver, Amsterdamse Bos (J. E. Sluifers)].

1948: 6 en 30 Mei, resp. 3 en 5 ex. op terrein langs Zuider Keteldam, IJsselmeerkust, Kampen (t. K.); 29 Mei, 4 ex., ibidem (G. Frank, V.b.w. Kp.). 28 Aug., 5 ex., Rothoek, Amsterdam (J. E. Sluifers).

Philomachus pugnax (L.) — Kempiaan.

1947: 19 April, ca 120 ex., in droge vijver, Amsterdamse Bos; 21 Juni, ca 50 ex., Westhaven, Amsterdam (J. E. Sluifers).

1948: 2 kampplaatsen in de Diemerbuitendijkpolder, bij Zeeburg (idem). Op het Kampereiland bleef de soort dit najaar ongewoon lang: 28 November, 2 ex. (t. K.); tot het eind van de week van 13—18 December, toen de koude in viel, tijdens de eendenjacht benoorden de Ketel dagelijks wel 7 à 8 maal troepjes van 10—15 ex., overkomend van uit de N.O. polder; bovendien 24 December 5 ♂ ♂ op het land (oud-bewaker, med. t. K.).

Calidris canutus (L.) — Kanoetstrandloper.

1948: 10 Juli, 1 ex. in zomerkleed, Rothoek, Amsterdam (J. E. Sluifers).

Calidris alpina (L.) — Bonte strandloper.

1948: 14, 22, 25, 27 en 30 Juni en 6 Juli, steeds een paartje in het zelfde territorium, ca 2 km ten Z van binnenpaal 21, Terschelling; heeft er naar

de gedragingen te oordelen, hoogstwaarschijnlijk gebroed (H. C. Wesseling). 26 Juni en 17 Juli, telkens 1 ex. in zomerkleed, Rothoek, Amsterdam (J. E. Sluifers).

Calidris testacea (Pallas) — Krombekstrandloper.

[1946: 25 Aug., 1 ad. en 1 juv., in droge vijver, Amsterdamse Bos; 1 Sept., 4 ex. en 13 Oct., nog 1 ex. ibidem (J. E. Sluifers)].
1948: 17 Juli, 1 ex., Rothoek, Amsterdam (idem).

Calidris minuta (Leisl.) — Kleine strandloper.

1947: 21 Juni, 1 ex. in zomerkleed, Westhaven, Amsterdam (J. E. Sluifers).
1948: 22 Juli, 9 ex. merendeels ad. in zomerkleed, Rothoek, Amsterdam (idem). [De verdere gegevens over *minuta* zijn, in tegenstelling met die over *temminckii*, niet opgenomen (t.K.)].

Calidris temminckii (Leisl.) — Kleinste strandloper.

[1946: 19 Juli, 7 ad. ex., op slik van Vondelingenplaat, bij Rotterdam; 25 Juli en 7 Aug., 1 ad. ex., in uitgegraven vijver, Amsterdamse Bos (J. E. Sluifers)].
1947: 27 April, 1 ex., ibidem; 11 en 18 Mei, telkens 2 ex. aldaar; 6 Sept., 24 ex., Westhaven, Amsterdam; 13 en 27 Sept., resp. ca 15 en 1 ex. aldaar (idem).
1948: 3, 5 en 13 Mei, resp. 1, 2 en 9 ex. op opsputterreintje, Jaagpad, Amsterdam; 10 Juli, 2 ex., Rothoek, aldaar; 16 Juli, 1 ad. ex. bij Jaagpadterrein; 17 Juli, 1 ex. Amsterdammerspolder; 22 Juli, 4 ad. ex., Rothoek; 10, 21, 23, 24, 28 en 29 Aug., resp. 4, 5 juv., 6 juv., 6 juv., 5 juv. en 3 juv. aldaar; 25 Sept., nog 1 ex. (idem).

Tringa glareola L. — Bosruiter.

1947: 4 October, nog 2 ex. in de Westhaven bij de Hembrug (J. E. Sluifers). [Voor late data, zie ook *Limosa*, 20, p. 241 (t.K.)].

Tringa ochropus L. — Witgatje.

1948: 12 en 19 Sept., 2 ex. aan de vijvers van „St. Hubertus”, op „De Hoge Veluwe” (A. B. Wigman). [Voor 1947, zie *Limosa*, 20, p. 241 (t.K.)].

Tringa erythropus (Pall.) — Zwarte ruiter.

1947: 21 Juni, 1 ex., Westhaven, Amsterdam; 22 Juni, 2 ex., in droge vijver, Amsterdamse Bos (J. E. Sluifers).

Tringa nebularia (Gunner) — Groenpootruiter.

1948: 26 Juni en 10 Juli, resp. 1 en 4 ex., Rothoek, Amsterdam (J. E. Sluifers).

Phalaropus lobatus (L.) — Grauwe franjepoot.

[1946: 6 Oct., 1 ex. in droge vijver, Amsterdamse Bos (J. E. Sluifers)].
1947: 27 Aug., 1 ex. in overgangskleed, in het Hop, Texel (idem).
1948: 18 en 19 Aug., 3 ex., Rothoek, Amsterdam (J. G. S. Overmaat, med. J. E. Sluifers); 21 Aug., eveneens 3 ex. (Sluifers); 23 Aug., nog steeds 1 ex. aldaar (idem).

Recurvirostra avosetta L. — Kluut.

1948: 27 Maart, 2 ex. in het Amsterdamse Bos, mogelijk het broed-

paar van 1947; 3 Mei, 4 ex. op een opsputterreintje aan het Jaagpad bij Amsterdam (J. E. Sluifers): 1 broedgeval, Rothoek, Amsterdam (J. Albers, med. Sluifers); 26 Juni en 10 Juli, resp. 9 en 16 ad., aldaar (Sluifers); 17 en 22 Juli, 8 ex. aldaar; 10 Aug., 1 ex. en 21, 23 en 24 Aug., telkens 1 ad. met 1 juv. aldaar; 28 en 29 Aug., 6 ex., waarbij 1 juv., ibidem (idem). 15 Mei, 4-legsel op terrein langs Zuider Keteldam, IJsselmeerkust, Kampen, waar in 1944 ook reeds werd genesteld (zie Limosa, 17, p. 79); 2 dagen later waren de eieren verdwenen (t. K.). Die dag 4 ex. vlak benoorden de Ketel, aldaar (G. Frank, V.b.w. Kp.). De soort vertoefde dit najaar opvallend lang bij de kust van het Kampereiland, tot de inval van de koude; o.a. in de periode van 13—17 Dec. nog 2 troepjes van resp. 15 en 18 ex. (oudbewaker, med. t. K.).

Limosa limosa (L.) — Grutto.

1948: 27 Januari, 2 ex. onder Akkerwoude, Fr. → NNO (Vanellus, 1, no. 2, p. 4). [In De Ned. Vogels worden alleen Januari-waarnemingen uit Zeeland genoemd; zie ook Ardea, 36, p. 22 (t. K.)].

Numenius phaeopus (L.) — Regenwulp.

1948: 1 November, 1 ex. IJsselmeerkust, Huizen (J. E. Sluifers). [In De Ned. Vogels is slechts één November-waarneming vermeld; sindsdien werd nog bekend: 4 Nov. 1942, 1 ex. Noorderleegs Buitenveld (Ardea, 32, p. 239) (t. K.)].

Numenius tenuirostris Vieill. — Dunbekwulp.

1947: 23 Jan., 1 ♀, Wieringen (zie dit no., p. 113—118) (A. L. J. van IJzendoorn).

Capella media (Lath.) — Poelsnip.

1947: 6 Sept., 1 ex. te midden van watersnippen, Westhaven, Amsterdam (J. E. Sluifers). 25 Sept., 1 ex., bij de Akkerswade, Diemerzeedijk (idem).

Capella gallinago (L.) — Watersnip.

1948: 29 Juni, 1 trekker, Jaagpad, Amsterdam (J. E. Sluifers). [In De Ned. Vogels wordt als vroegste datum 1 Juli genoemd (t. K.)].

Lymnocyptes minimus (Brünn.) — Bokje.

1948: 22 Juli, 1 ex., Rothoek, Amsterdam (J. E. Sluifers). [In De Ned. Vogels staat als eerste datum: „kort vóór 3 Augustus”; sindsdien werden 2 Juli-data gepubliceerd: 23 en 25 Juli 1946. 1 ex., vijver Amsterdamse Bos (Ardea, 35, p. 233) (t. K.)].

Scolopax rusticola L. — Houtsnip.

1948: Neemt op „De Hoge Veluwe” nog steeds toe, alwaar in April ettelijke bolderende ex. (A. B. Wigman). In de duinen onder Castricum 2 nesten met juist uitlopende jongen (J. P. Strijbos). 1, 6 en 16 Juni, 1 ex. bij Vianen, steeds op één bepaalde plaats in een populierenbos met zeer sterke ondergroei van elzen, bramen en *Carex*-soorten. Op 16 Juni zeer mooi de baltsvlucht gezien. Het maakte de indruk, dat de vogel zich er ophield met jongen (K. Waldeck).
ca 2e helft van October, opvallend sterke trek, vooral in de bossen van Het Loo, G. (A. B. Wigman).

Sterna sandvicensis Lath. — Grote stern.

1948: 26 Maart, ca 300 ex., in de hoek bij de Zuiderpier, op „De Beer” (Lev. Nat., 51, p. 111). [In De Ned. Vogels staat als vroegste datum: 22 Maart (1940, Schouwen, 20 ex.); sindsdien zijn geen nieuwe Maart-data gepubliceerd (t. K.)]. 10 Juli, 10 Aug. en 28 Aug., resp. 1, 7 en 1 ad. met 1 juv. ex., Rothoek, Amsterdam (J. E. Sluifers).

Sterna hirundo L. — Vissdiefje.

1948: minstens 2 broedgevallen op de Rothoek, Amsterdam (J. E. Sluifers). 15 Mei, nest met 2 eieren, op terrein langs Zuider Keteldam, IJsselmeerkust, Kampen; was 2 dagen later verdwenen (t. K.).

Sterna albifrons Pall. — Dwergstern.

1948: Minstens 4 paartjes broedend op terrein langs Zuider Keteldam, IJsselmeerkust, Kampen, waar het nestelen in 1947 voor het eerst werd vastgesteld. (Zie Limosa, 20, p. 243). Ditmaal 8 of 9 (vervolg-)legsels gevonden tussen 15 Mei en 4 Juli. Op deze laatste datum 1 nest met 1 jong en 1 op het uitkomen staand ei; op 20 Juli was echter niets meer van ouden of jongen te bekennen (t. K.).

23 Aug., 1 ex., Rothoek, Amsterdam (J. E. Sluifers).

Larus minutus Pall. — Dwergmeeuw.

1948: 20 Mei, 7 ex., rondvliegend „in zoekende vlucht”, Bantega, Lemsterland; daarna geregeld alle dagen enkele ex. tot 18 Juni „alle richtingen uit vliegend” (G. J. Postma, med. G. Bosch). 13 Juli, 1 ex., IJsselmeerkust bij Lemmer (G. Bosch).

Larus ridibundus L. — Kapmeeuw.

1948: Wederom late broedpoging op terrein langs Zuider Keteldam, IJsselmeerkust Kampen; 1 ei gevonden (voor 1947, zie Limosa, 20, p. 243) (t. K.).

Larus fuscus graellsii A. E. Brehm — Britse kleine mantelmeeuw.

1948: In de kolonie op de Bosplaat, Terschelling, werden dit jaar 32 nesten gevonden (H. C. Wesseling).

Larus hyperboreus Gunn. — Grote burgemeester.

1948: 6 en 9 Jan., 1 juv. ex. aan de monding van het Verversingskanaal, Scheveningen (A. W. Hellebrekers). 7 Maart, 1 ex., Sloterkade, Amsterdam (J. E. Sluifers).

Stercorarius skua (Brünn.) — Grote jager.

1947: 17 Augustus, 1 ex. voor de kust bij de Koog, Texel (J. E. Sluifers). [In De Ned. Vogels staat als vroegste datum: 27 en 28 Augustus (1940, Zandvoort); sindsdien werd bekend: 18 Aug. 1942, 1 ex. boven het Amsteldiep (Ardea, 32, p. 239) (t. K.)].

1948: 25 Sept., ♀, uitgeput aangetroffen te Kampen (coll. ten Kate).

Uria aalge (Pontopp.) — Zeekoet.

1948: 2 Jan., 1 ex. op een binnendijkse plas te Weurt, Gem. Beuningen, ten W. van Nijmegen (Th. Welle, med. t. K.). 15 Juli, meerdere malen waargenomen vanaf een zeiljacht, op zee, 3 à 4 km van Westkapelle; zomerwaarnemingen aan onze kust zijn in de literatuur weinig bekend (J. G. van Marle).

Otis tarda L. — Grote trap.

1947: 4 en 7 Juli, 1 ex. bij Koedijk, N.H. (Lev. Nat., 51, p. 16). [Wellicht de vogel, die bij Castricum had „gebreed" (t. K.).]

1948: Een ongepaard ♀ heeft ook dit jaar genesteld in de duinen onder Castricum; op 5 Juli werd het nest, dat 2 eieren bevatte, verlaten (J. P. Strijbos). [Voor 1947, zie Limosa, 21, p. 28 (t. K.).]

Grus grus (L.) — Kraanvogel.

1948: 28 Maart, 50 ex. → O, boven Borselen; een paar dagen tevoren 2 ex. bij Wilhelminadorp, benoorden Goes (In Weer en Wind, 11, p. 59).

Crex crex (L.) — Kwartelkoning.

1947: 27 Aug., 1 ex. in het Hop, Texel (J. E. Sluifers). Voor het eerst sinds jaren weer gehoord op verschillende plaatsen in de omgeving van Viannen, op 25 Sept. werd nog 1 ex. gezien en gehoord op de plaats waar de soort het gehele voorjaar en zomer aanwezig was geweest (K. Waldeck).

1948: 24 Mei, op 2 plaatsen gehoord, in het Friesche Buitendijk, Lemsterland (G. J. Postma, med. G. Bosch).

12 Sept., 1 ex. door een jachthond opgejaagd uit de zeereep bij Kijkduin (K. Waldeck).

Porzana porzana (L.) — Porceleinhoen.

1947: 27 Aug., 1 ex. bij de IJzeren Kaap Texel (J. E. Sluifers). 25 Sept. 1 ex. aan het Akkerswade bij Zeeburg (idem).

Porzana parva (Scop.) — Klein waterhoen.

1948: 21 Aug., 1 ex. Vreelandse plas; houding als van de waterral, met vooruitgestoken kop en horizontale lichaamshouding. Af en toe met kleine snelle pasjes één of twee meter voortsnellend over afgesneden biezenstoppels, dan weer met de opwaartse schokbeweging van de staart langzaam een paar passen voedsel zoekend en met snelle bewegingen pikkend, deed het gedrag denken aan het waterhoen. Opvallend waren de lange, uit elkaar gespreide tenen. Geluid werd niet vernomen. Aan de donkere rug meende ik *parva* te herkennen en toen ik na 1½ uur waarnemen de vogel verzamelde, bleek het inderdaad een juv. ♂ van deze soort te zijn. Iris: olijfgroen; bovensnavel: idem; ondersnavel: geelgroen met rode punt welke kleuren aan de balg sterk bleken te verkleuren en niet overeenkomen met de bijv. door „De Ned. Vogels" en "The Handbook of British Birds" opgegeven kleuren. Het voorwerp werd verzameld op enkele km afstand van de plaats, waar Veenman in 1943 het nest van waarschijnlijk deze soort vond (Ardea, 33, p. 22). Misschien broedt de soort, die uiterst moeilijk te zien te krijgen is en stil verscholen leeft, hier geregeld. Door de hulp van Dr W. Beyerinck, Dr G. Kruseman en Dr K. H. Voous kon de maaginhoud worden gedetermineerd: veel plantenvezels en andere, onbepaalde, plantaardige resten, alsmede 5 vruchtjes van *Nymphaea alba* en 23 van *Carex Pseudocyperus*. Het dierlijk gedeelte bestond uit veel resten van kleinere waterkevers (*Haliplus* spec., *Noterus* spec.), een aantal bladluizen, 3 „rattestaart"-larven (*Eristalis*), 2 kleine vliegjes en 1 kleine Cicade (J. G. van Marle).

Rallus aquaticus L. — Waterral.

1948: Volgens mededeling van R. v. d. Sluis (in litt. d.d. 8 Mei en 12 Juni aan G. Bosch, conservator Fries Nat. hist. Mus., Leeuwarden) werden in de kwelstrook langs de dijk Urk—Lemmer, N.O. polder, talrijke nesten vernietigd door de rietsnijders, die aldaar tot half Mei werkzaam waren (t. K.).

Lyrurus tetrrix (L.) — Korhoen.

1948: Op „De Hoge Veluwe” nog steeds een matige stand: 4 à 5 bolderende hanen als maximum. doch zeer veel en geconcentreerd op de heide bij Gerritsflesch, Radio Kootwijk (A. B. Wigman).

Coturnix coturnix (L.) — Kwartel.

1947: 5 Mei, 1 ex. (trekker) in een polder bij Vianen (K. Waldeck). Gedurende de maand Mei verschillende ♂♂ horen slaan op de Renkumse hei bij Wolfheze (idem). 25 Sept., 2 ex. (trekkers) in een polder bij Vianen (idem).

Kampen, medio Dec. 1948.

Sterfte onder Kerkuilen, *Tyto alba* (Scopoli)

door

A. L. J. VAN IJZENDOORN

(With an English summary: Mortality among Barn-Owls)

In het begin van dit jaar (1948) trof ik bij de praeparateur C. Bais, te Hippolytushoef, een aantal opgezette Kerkuilen aan, die volgens zijn zeggen allen ten gronde waren gegaan aan een dodelijke ziekte.

Op mijn verzoek bewaarde de heer Bais de gevilde cadavers van de twee eerstvolgende slachtoffers, die hem werden gebracht. Deze Kerkuilen-cadavers stuurde ik begin Maart direct naar het Rijksinstituut voor Parasitaire en Infectieziekten van de Rijksuniversiteit te Utrecht ter nader onderzoek.

In een brief d.d. 9 Maart 1948 deelde de Conservator, de heer Van Dorssen, mij namens de Hoogleraar mede, dat „in beide uilencadavers wederom coccidiën werden aangetoond, die door onze deskundige nader worden gedetermineerd. Voor bacteriologisch onderzoek waren ze reeds te ver in ontbinding.” En voorts nog „Wij vestigen er echter beledigd Uw aandacht op, dat de coccidiose der uilen niet kan ontstaan door besmetting via muizen.”

Begin Augustus d.a.v. informeerde ik nog eens en in zijn brief van 19 Augustus 1948 deelde de heer Van Dorssen mij mede „dat de coccidiën gedetermineerd zijn als *Isospora buteonis*, Henry 1932.” En verder „Inmiddels is het ons ter oore gekomen, dat in de Wieringermeer de muizen zijn bestreden met thallium, waardoor daar allerlei dieren zijn gestorven. Misschien was dit met de uil ook het geval.”

De sterfte bleek zich alleen voor te doen onder Kerkuilen en werd niet geconstateerd onder andere soorten.

De meeste Uilen werden dood gevonden in de Wieringermeer. Enkele ex. werden dood, of bijna dood, aangetroffen in de polder Waard Nieuwland te Wieringen en in de Wieringerwaard.

In totaal ontving Bais ongeveer 20 ex.

De sterfte scheen vooral sterk op te treden tijdens de korte vorstperiode in Februari 1948, was blijkbaar in Januari al begonnen en duurde voort tot in het begin van April.

Het bleek mij dat de ziekte-verschijnselen sterke overeenkomst vertoonden met die welke beschreven werden door Dr C. G. B. ten Kate (1935) naar aanleiding van een massale sterfte onder enige soorten Strigidae in het winterseizoen 1934-1935. De Kerkuilen zaten vaak versuft in de grote landbouwschuren op de een of andere machine en konden gemakkelijk bemachtigd